

КУРС

**КВАЛІФІКАЦІЯ
КОРУПЦІЙНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Контактна інформація:

Олексій Горох
gorokh.oleksiy@ukma.edu.ua

Список розсилки групи: ac_masters2020@googlegroups.com

Опис курсу:

Метою навчальної дисципліни є вивчення положень адміністративного та кримінального законодавства, доктринальних положень та матеріалів судової практики з метою правильної правової оцінки корупційних правопорушень.

Завданнями дисципліни є одержання чіткого уявлення про види корупційних правопорушень, проблеми правозастосування у цій сфері та шляхи їх вирішення.

Опанувавши навчальну дисципліну студент повинен:

1. **Мати** чітке уявлення про види корупційних правопорушень та проблеми правозастосування у цій сфері.
2. **Знати** навчальний матеріал, викладений у лекціях, на семінарах та опанований під час самостійної роботи, а також володіти основними поняттями цієї навчальної дисципліни.
3. **Вміти** застосувати отриманні знання на практиці.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Дата	Час проведення	Форма	Лектор	Зміни до розкладу
1-2	Поняття та ознаки корупційних правопорушень. Кваліфікація адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією	20.03.2021 (субота)	10:00-14:50	Лекція-обговорення		
3-4	Кваліфікація заволодіння майном, вчиненого шляхом зловживання службовою особою службовим становищем. Кваліфікація службових зловживань	27.03.2021 (субота)	10:00-14:50	Лекція-обговорення	Олексій Горох	
5	Кваліфікація корупційних злочинів, поєднаних з отриманням неправомірної вигоди	30.03.2021 (вівторок)	18:00-20:50	Лекція-обговорення		

Всі письмові роботи надсилати на gorokh.oleksiy@ukma.edu.ua, в копію ставити acrec.kma@gmail.com.

Веб-сайт курсу

Програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на веб-сайті ACREC: <https://acrec.org.ua/>

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ КУРСУ:

ПОЯСНЕННЯ ЩОДО УМОВ НАБРАННЯ БАЛІВ ЗА КОЖНИМ ВИДОМ РОБОТИ:

1. Virішення ситуативної задачі і презентація її результатів.

- Virішення ситуативної задачі і презентація її результатів здійснюється в 2 етапи.
 - 1 етап – самостійна кримінально-правова оцінка діяння осіб з фабули задачі, сформульованої викладачем, згідно стадій та етапів кримінально-правової кваліфікації з належним науковим обґрунтуванням. Цей процес має бути закріплений документально (зошит, файл комп'ютера) та підтверджувати самостійне virішення студентом ситуативної задачі. Студент має virішити самостійно всі ситуативні задачі з певної навчальної теми, сформульовані викладачем.
 - 2 етап – презентація результатів virішення задачі на навчальній дошці з належним обґрунтуванням формули кримінально-правової кваліфікації злочину. Разом з формулою кваліфікації студент має відобразити словами, який саме злочин вчинено суб'єктом злочину (розкрити диспозицію кримінально-правової норми).

Наприклад, дій винного В. треба кваліфікувати за ч. 3 ст. 368 КК як одержання службовою особою неправомірної вигоди у великому розмірі, вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище. Virішення ситуативної задачі і презентація її результатів оцінюється викладачем від 0 до 10 балів.

2. Презентація проблем застосування норм про корупційні правопорушення.

- При підготовці презентації необхідно керуватися такими вимогами:
 - 1) В Єдиному державному реєстрі судових рішень (<http://reyestr.court.gov.ua/>) студент має підшукати цікаву справу за темою, що визначена для кожного групового заняття (наприклад, зловживання владою або службовим становищем).
 - 2) Далі студент має прослідкувати як змінювалося рішення судів першої, апеляційної та касаційної інстанції у virішенні цієї справи.
 - 3) Студент має виявити помилки, що допустили суди нижчої інстанції при кваліфікації діяння фігурантів справи, а також вибрати та зазначити аргументи, якими обґрунтовується скасування (зміна) рішення суду нижчої інстанції.

- 4) На підставі рішення суду студент має сформулювати фабулу справи (на прикладі умов задач, що надсилає викладач).
 - 5) Необхідно зробити таблицю, в якій розмістити рішення судів щодо кримінально-правової оцінки діянь фігурантів справи та навести тезами аргументи, якими керувався суд вищої інстанції, скасовуючи рішення суду нижчої інстанції.
 - 6) Студент має virішити сформульовану задачу з використанням:
 - 1) судових рішень;
 - 2) постанов пленуму ВСУ та ВС;
 - 3) інформаційних листів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ;
 - 4) узагальнень судової практики, здійснених ВСУ, апеляційними судами областей;
 - 5) положень кримінально-правової доктрини (монографії, дисертації, наукові статті тощо). При цьому студент може погодитися з рішенням суду певної інстанції або навести своє рішення, обґрунтовуючи його аргументами, що він здобув на підставі використання зазначених вище матеріалів.
 - 7) *Формальні вимоги:*
 - на першій сторінці необхідно зазначити ПІБ та номер групи; нижче - тему, з якої готується ситуативна задача. Далі. – див. пункти 1 – 6; текст, виконаний у Microsoft Word для Windows;
 - обсяг – від 3 до 5 стор. книжкового формату А4;
 - посилання на джерело роботи у виносці на кожній сторінці;
 - список джерел після тексту не подається;
 - поля: верхнє, нижнє, правє – 15 мм, лівє – 2,5 мм;
 - шрифт – Times New Roman. Кегль-13;
 - інтервал між рядками – 1,0
 - нумерація сторінок в верхньому правому куті.
- За підготовлену та презентовану ситуативну задачу студент може отримати від 0 до 10 балів.

Виступ з презентацією. Підготовлена студентом презентація демонструється на семінарському занятті. Її тривалість не повинна перевищувати 10 хвилин. Після презентації може бути її обговорення.

3. Вирішення тестів. Вирішення тестів передбачає самостійне опрацювання в навчальній аудиторії контрольних запитань за темою заняття. Тести складаються з 15 запитань. На вирішення 1 запитання в тесті передбачено 2 хв. За правильне (повне) вирішення 1 запитання студент отримує 2 бали. За правильно вирішений тест студент може набрати від 0 до 20 балів..

Приклад тестового запитання.

Як слід кваліфікувати дії доцента державного ВНЗ О., який за свій витрачений час при відпрацюванні студентами практичних та семінарських занять, що були ними пропущені без поважних причин, брав із них гроші у розмірі 100 грн. за заняття? Ці гроші студенти були вимушені давати, оскільки в іншому випадку О. до них не приходив.

Список розсилки групи:

Куратори курсу робитимуть оголошення через розсилку ac_masters2020@googlegroups.com. Ви особисто відповідальні за ознайомлення з цими оголошеннями.

Лекції, дискусії та case-study:

Слухачі повинні брати активну участь у дискусіях, а також бути готовими до виконання завдань протягом заняття. У разі внесення змін до вимог курсу про це буде зроблено усне оголошення та повідомлено через список розсилки. Студенти особисто відповідальні про обізнаність щодо цих змін, навіть, якщо були відсутні на занятті.

Правила листування ел. поштою:

Прохання надсилати електронні листи лише в таких випадках: 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації; 2) повідомлення про відсутність на занятті та причини; 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу. Питання щодо роз'яснення матеріалів курсу, процедур занять чи підсумкового контролю просимо вирішувати після занять або під час індивідуальних консультацій.

Отримання додаткових балів:

Курс не передбачає можливості будь-яких додаткових форм завдань для отримання додаткових балів, крім тих, що передбачає програма.

Правила поведження на заняттях:

Будь ласка, не запізнюйтеся на пари, під час лекцій вимикайте мобільні телефони. Обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та цікавими, але прохання висловлювати Ваші коментарі ввічливо. Будь ласка, виявляйте повагу до чужої думки і виражайте Вашу незгоду з аргументами інших коректно.

Етичні правила щодо написання робіт:

Етичні правила щодо написання робіт: Усі студенти повинні особисто працювати над проектом. Співпраця з іншими студентами передбачається в межах виконання спільного проекту. Студенти зобов'язанні робити посилання у роботі на використані джерела; використання публікацій та досліджень без посилань вважається плагіатом. Плагіат є недопустимим та призведе до втрати права отримати кредити за курс.

Оцінювання знань та вмінь студентів.

Шкала оцінювання знань:

Шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення
A 91-100	відмінно	Дуже високий рівень знань із незначними помилками
B 81-90	добре	Дуже добре; більше ніж середній рівень знань, але з деякими помилками
C 71-80	добре	Добре; загалом гарна робота, але є достатня кількість помітних помилок
D 66-70	задовільно	Задовільно; але із значними недоліками
E 60-65	задовільно	Достатньо; досягнуті мінімальні критерії
F 30-59	незадовільно	Незадовільно; потрібна деяка додаткова робота
F 0-29	незадовільно	Неприйнятно; потрібна значна додаткова робота

Умови визначення навчального рейтингу

Вид роботи	Кількість за семестр	Максимальна кількість балів за виконану роботу
Вирішення ситуативної задачі	2	Всього за семестр – 50 балів (до 25 балів за кожну задачу)
Підготовка презентації щодо проблем застосування норм про корупційні правопорушення	1	Всього за семестр – 20 балів (до 20 балів за кожну презентацію)
Залік (вирішення тестів)	1	Всього за семестр – 30 балів
Сукупний рейтинг		100 балів

ПЛАН КУРСУ

**Кваліфікація корупційних
правопорушень**

ТЕМА 1-2.

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ. КЛАСИФІКАЦІЯ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

План

- ▶ Поняття та ознаки корупційних правопорушень.
- ▶ Види корупційних правопорушень.
- ▶ Суб'єкт корупційних правопорушень.
- ▶ Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.
- ▶ Кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією. Класифікація корупційних злочинів.

Викладач:

Олексій Горох

ТЕМА 3-4.

КВАЛІФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ

План

- ▶ Поняття та ознаки корупційних адміністративних правопорушень.
- ▶ Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
- ▶ Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків.
- ▶ Порушення вимог фінансового контролю.
- ▶ Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
- ▶ Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень.
- ▶ Невжиття заходів щодо протидії корупції.
- ▶ Порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням.
- ▶ Проблеми кваліфікації корупційних адміністративних правопорушень.

Викладач:

Олексій Горох

ТЕМА 5.

КВАЛІФІКАЦІЯ ЗАВОЛОДІННЯ МАЙНОМ, ВЧИНЕНОГО ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

План

- ▶ Поняття та ознаки корупційних злочинів, що вчиняються шляхом зловживання службовою особою службовим становищем (статті 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КК України).
- ▶ Суб'єкт корупційних злочинів, що вчиняються шляхом зловживання службовою особою службовим становищем.
- ▶ Проблеми визначення шкоди в корупційних злочинах, що вчиняються шляхом зловживання службовою особою службовим становищем.
- ▶ Обставини, що обтяжують відповідальність за злочини, що вчиняються шляхом зловживання службовою особою службовим становищем та службові зловживання.
- ▶ Проблеми розмежування злочинів, що вчиняються шляхом зловживання службовою особою службовим становищем та службових зловживань.

Викладач:

Олексій Горох

Література.

Практика Верховного Суду України:

- 1. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 6 листопада 2009 року № 10
- 2. Практика розгляду судами справ про злочини проти власності
- 3. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26 квітня 2002 р. № 3
- 4. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» від 26 квітня 2002 року № 4
- 5. Практика розгляду судами справ про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів
- 6. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 14 листопада 2013 року у справі № 5-39к13 (рішення про правильну кваліфікацію заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем)
- 7. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 14 листопада 2013 року у справі № 5-30к13 (рішення про правильну кваліфікацію заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем в аспекті розмежування його з шахрайством)
- 8. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 7 лютого 2013 року у справі № 5-27к12 (рішення про неправильну кваліфікацію дій як заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем в аспекті розмежування його із зловживанням службовим становищем)
- 9. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 23 січня 2014 року у справі № 5-48к13 (рішення про правильну кваліфікацію заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем – в аспекті розмежування його із зловживанням службовою особою своїм службовим становищем, вчиненим в інтересах третіх осіб, із заподіянням істотної шкоди або тяжких наслідків юридичній особі)
- 10. Судова практика розгляду справ про корупційні правопорушення
- 11. Судова практика розгляду кримінальних справ про службові злочини з ознаками корупційних діянь (статті 364, 365 та 368 Кримінального кодексу України), а також справ про адміністративну відповідальність за порушення вимог Закону від 5 жовтня 1995 р. «Про боротьбу з корупцією»
- 12. Практика розгляду кримінальних справ про злочини, склад яких передбачено ст. 366 Кримінального кодексу України (службове підроблення)
- 13. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 27 жовтня 2016 року у справі № 5-99к16 (рішення щодо визначення наслідків у вигляді істотної шкоди або тяжких наслідків, передбачених статтями 364, 364-1, 365, 365-2, 367 КК)
- 14. Постанова Верховного Суду України від 12 грудня 2011 року у справі № 5-26к11 (рішення про правильне визнання працівника органів прокуратури суб'єктом злочину, передбаченого ст. 364 КК)
- 15. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 1 березня 2012 року у справі № 5-2к12 (рішення про правильну кваліфікацію дій хабарника, який в інтересах хабародавця виконує певні незаконні дії, що самі по собі є злочинними, за сукупністю злочинів, передбачених статтями 368, 364 КК)

- 16. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 18 жовтня 2012 року у справі № 5-19к12 (рішення про правильну кваліфікацію дій хабарника, який в інтересах хабародавця виконує певні незаконні дії, що самі по собі є злочинними, за сукупністю злочинів, передбачених статтями 368, 364 КК)
- 17. Постанова Верховного Суду України від 14 квітня 2014 року у справі № 5-7к14 (рішення про неправильний висновок суду щодо наявності в діях особи складу перевищення влади або службових повноважень)
- 18. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 25 квітня 2013 року у справі № 5-10к13 (рішення про правильне визначення судом критеріїв (ознак) визнання офіційними окремих документів, а також способів підроблення, які пов'язані зі зловживанням довірою іншої службової особи)
- 19. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 9 липня 2015 року у справі № 5-50к15 (рішення про правильне встановлення судом ознак офіційного документа як предмета злочину, передбаченого ст. 366 КК)
- 20. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 30 травня 2013 року у справі № 5-17к13 (рішення щодо правильності визнання суб'єктом злочину, передбаченого ст. 366 КК України, службової особи юридичної особи приватного права)
- 21. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 17 жовтня 2013 року у справі № 5-27к13 (рішення про неправильну кваліфікацію дій як службового підроблення, що спричинило тяжкі наслідки, яке було засобом зловживання повноваженнями службової особи, що спричинило тяжкі насл

Рекомендована література:

1. Гук О.М. Проблемные вопросы уголовной ответственности за злоупотребление властью или служебным положением: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – К., 1988. – 24 с.
2. Диденко В.П. Квалификация хищений государственного и общественного имущества путем присвоения, растраты или злоупотребления служебным положением: Учеб. пособие. – К.: Украинская академия внутренних дел, 1992. – 80 с.
3. Задоя К.П. Кримінальна відповідальність за перевищення влади або службових повноважень (ст. 365 КК України): Дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2009. – 231 с.
4. Коваленко В.П. Кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем, вчинене працівником правоохоронного органу: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Львів, 2009. – 18 с.
5. Максимович Р.Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України: Монографія. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. – 304 с.
6. Максимович Р.Л. Коментар Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції». – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 280 с.
11. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії. Монографія. – К.: Атіка, 2001. – 304 с.
12. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) [текст] навч. посіб. / А. В. Савченко – К.: «Центр учбової літератури», 2016.– 168 с.
13. Слущька Т.І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності: навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 168 с.
14. Судова практика в справах про злочини в сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: окремі тенденції, проблеми та перспективи вдосконалення / К. П. Задоя, М. О. Захаренко, К. І. Киливник та ін.; наук. ред. К. П. Задоя. – К.: Аграр Медіа Груп, 2014. – 136 с.
15. Тютюгін В. І. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: навч.-практ. посіб. / В. І. Тютюгін, Ю. В. Гродецький, С. В. Гзімчук; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна. Х.: Право, 2014. – 232 с.
16. Юрченко О. М. Загальні засади кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: наук.-практ. посіб. / О. М. Юрченко, О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін. – К.: ПАЛИВОДА А. В. – 60 с.
17. Шиманський Ф.В. Злочини у сфері службової діяльності (кримінально-правовий аналіз): Навчальний посібник. – Одеса: Юридична література, 2006.– 272 с.
18. Хашев В.Г. Кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем: Дис. ... канд. юрид. наук. – Запоріжжя, 2007. – 259 с.
19. Бантишев О.Ф., Кузьмін С.А. Хабарництво: Кваліфікація та документування: Практич. посіб. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2009. – 120 с.
20. Бабіков О. П. Підходи до визначення змісту комерційного підкупу (підкупу у приватному секторі) за законодавством країн-членів Європейського Союзу / О. П. Бабіков // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2015. – № 2(5). – С. 290-299.
3. Бурдін В.М. Пропозиція хабара: диференціація кримінальної відповідальності чи криміналізація наміру // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 4. – С. 234-251.
4. Грудзур О.М. Кримінально-правова характеристика провокації хабара: Дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2011. – 229 с.
5. Мельник М.І. Хабарництво: загальна характеристика, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства. – К.: Парламентське видавництво, 2000. – 256 с.
6. Михайленко Д.Г. Підстави кримінальної відповідальності за хабарництво (давання та одержання хабара): Дис. ... канд. юрид. наук. – Одеса, 2009. – 264 с.

- 7. Савченко А.В., Кришевич О.В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / За заг. ред. В.І. Шакуна. – К.: Алерта, 2012. – 160 с.
- 8. Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». – К.: Атіка, 2011. – 424 с.
- 9. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) [текст] навч. посіб. / А. В. Савченко – К. : «Центр учбової літератури», 2016.– 168 с.
- 10. Слуцька Т.І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності: навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 168 с.
- 11. Судова практика в справах про злочини в сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: окремі тенденції, проблеми та перспективи вдосконалення / К. П. Задоя, М. О. Захаренко, К. І. Киливник та ін.; наук. ред. К. П. Задоя. – К. : Аграр Медіа Груп, 2014. – 136 с.
- 12. Тютюгін В. І. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: навч.-практ. посіб. / В. І. Тютюгін, Ю. В. Гродецький, С. В. Гізимчук ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна. - Х. : П

ЛЕКТОР КУРСУ

Горох Олексій Петрович —

Адвокат (2007), доцент кафедри кримінального та кримінального процесуального права факультету правничих наук Національного університету «Кієво-Могилянська академія», доктор юридичних наук, спеціалізація – кримінальне право. Автор більш ніж 145 наукових публікацій. Серед них науково-практичні видання: «Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія», «Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України», «Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України», «Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України», «Правові висновки Верховного Суду України щодо застосування норм кримінального права (2011-2017 роки).

Контактна інформація: gorokh.oleksiy@ukma.edu.ua

.....

.....

.....

ACREC.ORG.UA

Київ, 2021